

Kategorija: 7. BYLOS DĖL JURIDINIŲ ASMENŲ;3.4.3.7.4. Kiti klausimai, susiję su kreditorių statusu bankroto proceso metu;3.4.3.11. Kiti su bankroto procesu susiję klausimai;

Santrauka:

BUAB kreditorius prašė panaikinti kreditorių susirinkimo nutarimus ir nustatyti siūlomą parduodamo iš varžytynių įmonės turto pradinę kainą ir tvarką. Pirmosios ir apeliacinės instancijų teismai skundą tenkino iš dalies. Trečiasis asmuo pateikė kasacinį skundą.

LAT nurodė, kad viena vertus, teismas negali kreditorių susirinkimui nurodyti konkretaus turto pardavimo būdo arba nustatyti pradinės turto pardavimo kainos, todėl nustatęs, kad kreditorių nutarimas pažeidžia imperatyvias teisės normas arba prieštarauja teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams, teismas gali tik panaikinti kreditorių susirinkimo nutarimą ir perduoti klausimą kreditorių susirinkimui svarstyti iš naujo. Kita vertus, nustačius, jog kreditorių susirinkimas vengia įgyvendinti savo kompetenciją arba dėl kreditorių grupės intereso nulemiama situacija, kai priimamais sprendimais pažeidžiamas bankroto proceso operatyvumas, vilkinamas būtinųjų procedūrų atlikimas (kaip nagrinėjamu atveju), teismas, siekdamas bankroto procedūrų efektyvumo, bankroto proceso operatyvumo, tam tikrais išskirtiniais atvejais gali įsiterpti į kreditorių kompetencijai priklausančio klausimo sprendimą, ir įvertinęs faktines aplinkybes, kreditorių, turinčių balsų daugumą, veiksmus (neveikimą), jų priimamų sprendimų įtaką operatyviam ir veiksmingam bankroto proceso užbaigimui, atsižvelgdamas į protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principus, nustatyti turto pardavimo tvarką ir pradinę parduodamo turto kainą. Šiuo atveju teismo nustatyta turto pardavimo kaina atitinka CPK 718 str. nustatytą pradinės kainos nustatymo pirmą kartą rengiamose varžytynėse kriterijų – 80 proc. CPK 681 str. nurodyta tvarka nustatytos kainos (rinkos kainos). LAT paliko galioti apeliacinės instancijos teismo nutartį.

1.12. Dėl teismo teisės spręsti kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtą klausimą - nustatyti parduodamo iš varžytynių turto pradinę kainą ir tvarką - įmonės bankroto byloje

Teismas kontroliuoja bankroto proceso eigą, atlieka proceso teisėtumo priežiūrą, bet nevykdo bankroto administravimo procedūrų ir savo sprendimais paprastai negali išspręsti klausimų, kurie priskirtini kitų bankroto teisinių santykių dalyvių (kreditorių susirinkimo) kompetencijai. Nustačius, jog kreditorių susirinkimas vengia įgyvendinti savo kompetenciją arba dėl kreditorių grupės intereso nulemiama situacija, kai priimamais sprendimais pažeidžiamas bankroto proceso operatyvumas, vilkinamas būtinųjų procedūrų atlikimas, teismas, siekdamas bankroto procedūrų efektyvumo, bankroto proceso operatyvumo, tam tikrais išskirtiniais atvejais gali įsiterpti į kreditorių kompetencijai priklausančio klausimo sprendimą. Teismas, įvertinęs faktines aplinkybes, kreditorių, turinčių balsų daugumą, veiksmus (neveikimą), jų priimamų sprendimų įtaką operatyviam ir veiksmingam bankroto proceso užbaigimui, atsižvelgdamas į protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principus, gali nustatyti turto pardavimo tvarką ir pradinę parduodamo turto kainą. Tam turi būti konstatuotas bankroto proceso vilkinimas ir kreditorių susirinkimo kompetencijos neįgyvendinimas. Tokiu atveju, kai kreditorių susirinkimas neįgyvendina savo kompetencijos ir tai pažeidžia pačių kreditorių interesus, trukdo bankroto bylos eigai, į teismą su pasiūlymu dėl konkrečios pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo turi teisę kreiptis bet kuris kreditorius, kuris yra suinteresuotas turto realizavimu. Pareigą kreiptis į teismą dėl konkrečios turto pardavimo kainos ir tvarkos nustatymo arba su pasiūlymu, kaip kitu būdu elgtis su turtu, turi bankroto administratorius. Ši jo pareiga išplaukia iš bendrosios administratoriaus pareigos ginti visų kreditorių interesus (Įmonių bankroto įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 14 punktas). Neprotingą terminą užsitęsusi įmonės turto likvidavimo procedūra, kartu ir bankroto procesas, kreditorių grupių interesų konfliktas ir kreditorių daugumos siekis parduoti turtą kuo didesne kaina ignoruojant bankroto proceso tikslą, neatsižvelgiant į tokio turto realizavimo galimybes, sudarė pagrindą teismui spręsti apie netinkamą kreditorių susirinkimo jam pavestų funkcijų įgyvendinimą, bankroto procedūrų vilkinimą ir spręsti kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtus klausimus.

Kai teismas konstatuoja, kad kreditorių susirinkimas neįgyvendino savo kompetencijos, taip vilkindamas bankroto procesą, tai jis pats, spręsdamas kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtą pradinės turto pardavimo kainos nustatymo klausimą, turi vertinti kiekvienam konkrečiam atvejui svarbias aplinkybes. Pirmosios instancijos teismo nustatyta turto pardavimo kaina atitinka CPK 718 straipsnyje nustatytą pradinės kainos nustatymo pirmą kartą rengiamose varžytynėse kriterijų - 80 proc. CPK 681 straipsnyje nurodyta tvarka nustatytos kainos (rinkos kainos) (80 proc. kreditorių susirinkime patvirtintos paskutinės kainos). Toks kainos nustatymo būdas atitinka bankroto proceso operatyvumo ir efektyvumo siekį, jis leis pasiekti vieną esminių bankroto instituto taikymo tikslų - iš bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės turto kuo operatyviau bei kiek įmanoma daugiau patenkinti kreditorių patvirtintų pagrįstų finansinių reikalavimų.

Civilinė byla Nr. e3K-3-196-313/2017

Teismo proceso Nr. 2-55-3-01376-2009-3

Procesinio sprendimo kategorijos:

3.4.3.7.4; 3.4.3.11

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. balandžio 19 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukaviniienės (pranešėja), Gintaro Kryževičiaus (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Vasarienės,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **trečiojo asmens E. V.** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. gruodžio 19 d. nutarties peržiūrėjimo atsakovės uždarnosios akcinės bendrovės „Egvilta“ bankroto byloje pagal trečiojo asmens kreditorės Estijos Respublikos bendrovės „Inti Kinnisvara OU“ skundą **dėl 2016 m. balandžio 5 d. ir 2016 m. balandžio 28 d. kreditorių susirinkimo nutarimų panaikinimo, tretieji asmenys E. V., M. R.**

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.G. esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teismo teisės spręsti kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtą klausimą – nustatyti parduodamo iš varžytinių turto pradinę kainą ir tvarką.

2. Trečiasis asmuo kreditorė Estijos Respublikos bendrovė „Inti Kinnisvara OU“ prašė teismo panaikinti 2016 m. balandžio 5 d. ir 2016 m. balandžio 28 d. kreditorių susirinkimų nutarimus, nustatyti, kad įkeistas BUAB „Egvilta“ priklausantis nekilnojamas turtas (nebaigtas statyti daugiabutis gyvenamasis namas ir 0,3723 ha valstybinės žemės sklypo dalis nuomos teise) parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytinių pagal galiojančią Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą viešą turto pardavimo tvarką (toliau – turto pardavimo tvarka), nustatant 2 800 000 Eur pradinę turto pardavimo kainą. Varžytinės privalo įvykti per du mėnesius nuo teismo nutarties įsiteisėjimo dienos. Nepardavus turto iš pirmųjų varžytinių, toliau įkeistas BUAB „Egvilta“ priklausantis turtas parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytinių pagal turto pardavimo tvarką, nustatant 2 240 000 Eur pradinę turto pardavimo kainą. Antrosios varžytinės privalo įvykti per du mėnesius nuo neįvykusių pirmųjų varžytinių dienos. Nepardavus turto iš antrųjų varžytinių, įkeistas BUAB „Egvilta“ priklausantis turtas toliau parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytinių pagal turto pardavimo tvarką, nustatant 1 792 000 Eur pradinę turto pardavimo kainą. Trečiosios varžytinės privalo įvykti per du mėnesius nuo neįvykusių antrųjų varžytinių dienos. Nepardavus turto iš trečiųjų varžytinių, toliau įkeistas BUAB „Egvilta“ turtas parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytinių pagal nustatytą turto pardavimo tvarką, nustatant 1 433 6000 Eur pradinę turto pardavimo kainą. Ketvirtosios varžytinės privalo įvykti per du mėnesius nuo neįvykusių trečiųjų varžytinių dienos.

3. Kreditorė bendrovė „Inti Kinnisvara OU“ nurodė, kad Vilniaus apygardos teismas 2009 m. rugpjūčio 31 d. nutartimi išklėlė UAB „Egvilta“ bankroto bylą; 2010 m. birželio 14 d. nutartimi pripažino šią bendrovę bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto.

4. BUAB „Egvilta“ 2016 m. balandžio 5 d. kreditorių susirinkimo metu buvo sprendžiamas bendrovei priklausancio turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo klausimas; kreditorių dauguma pritarė kreditorių V. B., L. M., V. T., E. V., UAB „Dailista“, R. J., L. L., G. K. ir UAB „Speednet“ balsavimo biuleteniuose pateiktam pasiūlymui pratęsti BUAB „Egvilta“ priklausancio turto pardavimo terminą 4 mėnesiams už kainą ir pardavimo būdą, nustatytą 2015 m. lapkričio 24 d. kreditorių susirinkime (turtą parduoti tiesioginių derybų būdu už ne mažesnę nei 3 500 000 Eur plius PVM (jeigu PVM bus taikomas) kainą). 2016 m. balandžio 28 d. kreditorių susirinkime balsų dauguma nepritarta kreditorės įmonės „Inti Kinnisvara OU“ siūlytai turto pardavimo tvarkai ir kainos nustatymui.

5. Kreditorės bendrovės „Inti Kinnisvara OU“ nuomone, nutarimai priimti netinkamai įgyvendinant kreditorių susirinkimo kompetenciją, todėl pažeidžia tiek bendrovės, tiek jos kreditorių interesus, prieštarauja pagrindiniams bankroto proceso tikslams, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams. Bendrovės bankroto procedūros tęsiamos jau septintus metus, nes nerealizuojamas turtas. Dominuojantys balsų daugumą turintys kreditoriai (M. R. ir E. V.) nepagrįstai nustato itin didelę turto pardavimo kainą, taip užkirsdami kelią realizuoti turtą ir bent iš dalies tenkinti kreditorių reikalavimus. Pažymėta, kad bankroto procese jau yra

išnaudotos visos galimybės parduoti turtą už kuo didesnę kainą, iš esmės nustatoma kaina neatitinka realios rinkos situacijos. Be to, dėl to, kad turtas neparduodamas, gana smarkiai didėja administravimo išlaidos, o ilgą laiką nenaudojamo nekilnojamojo turto vertė mažėja.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Vilniaus apygardos teismas 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartimi tenkino dalį skundo, panaikino BUAB „Egvilta“ kreditorių susirinkimo 2016 m. balandžio 5 d. ir 2016 m. balandžio 28 d. nutarimus, nustatė, kad įkeistas BUAB „Egvilta“ priklausantis nekilnojamas turtas parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytynių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta turto pardavimo tvarka, nustatant 2 800 000 Eur pradinę turto pardavimo kainą. Varžytynės privalo įvykti per du mėnesius nuo teismo nutarties įsiteisėjimo dienos; nepardavus turto iš pirmųjų varžytynių, toliau įkeistas nekilnojamas turtas parduodamas kaip vienas nedalomas vienetas iš viešųjų varžytynių pagal galiojančią Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą turto pardavimo tvarką, nustatant 2 240 000 Eur pradinę turto pardavimo kainą; antrosios varžytynės privalo įvykti per du mėnesius nuo neįvykusių pirmųjų varžytynių dienos; varžytynėms nustatytas 0,1 procento pradinės turto pardavimo kainos didinimo intervalas bei 10 procentų turto pardavimo kainos varžytynių dalyvio mokestis. Kitą skundo dalį teismas atmetė.

7. Teismas pažymėjo, kad pagal bendrąją taisyklę teismui nesuteikta teisė spręsti kreditorių kompetencijai priskirtinų klausimų (parduodamo turto tvarkos ir kainos nustatymo), tačiau teismų praktikoje nustatyta šios taisyklės išimtis, suteikianti teismui teisę išspręsti klausimus, kurie kreditorių susirinkime nėra tinkamai sprendžiami ir dėl to pažeidžiami bankroto proceso tikslai ir paskirtis (Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1347/2015).

8. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad priimant nutarimus, susijusius su turto pardavimo kainos ir tvarkos nustatymu 2016 m. balandžio 5 d. ir 2016 m. balandžio 28 d. kreditorių susirinkimuose, nebuvo pažeista kreditorių susirinkimo sušaukimo, kreditorių dalyvavimo, balsavimo ir nutarimo priėmimo tvarka, tačiau konstatavo, kad šie nutarimai pažeidžia protingumo ir teisingumo principus, nes kreditorių susirinkimas neįgyvendina įstatymu jam suteiktos kompetencijos. Turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo klausimas buvo svarstomas ir nutarimai priimami ne viename kreditorių susirinkime; Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau – ir *ĮBĮ*) 33 straipsnio 7 dalyje nustatytas 24 mėnesių terminas pratęstas 5 kartus, tarp kreditorių yra kilęs ginčas dėl nekilnojamojo turto pardavimo kainos nustatymo, todėl apsunkinamas įmonės turto realizavimas ir neleidžiama užbaigti 2009 metais pradėtos bankroto procedūros. Tokiu būdu pažeidžiami bankroto proceso tikslai ir principai.

9. Nagrinėjamu atveju susiklostė akivaizdus bankrutuojančios įmonės kreditorių grupių interesų konfliktas – hipotekos kreditoriai siekia turtą parduoti už kainą, artimą jų patvirtintų reikalavimų sumai, o likę siekia turtą parduoti už kainą, artimą visų kreditorių reikalavimų sumai. Dėl interesų konflikto kreditorių susirinkimas negali tinkamai įgyvendinti kreditorių jam pavestų funkcijų ir kuo operatyviau tenkinti įmonės kreditorių reikalavimų.

10. Teismas nustatė, kad nebuvo pasiūlymų pirkti nekilnojamojį turtą už 2015 m. lapkričio 24 d. kreditorių susirinkime nustatytą 3 500 000 Eur kainą, tačiau kreditorių dauguma (51,438 proc. susirinkime dalyvaujančių ir pareiškusių nuomonę raštu kreditorių patvirtintų reikalavimų) pritarė kreditorių V. B., L. M., V. T., E. V., UAB „Dailista“, R. J., L. L., G. K. ir UAB „Speednet“ balsavimo biuleteniuose pateiktam pasiūlymui pratęsti turto pardavimo terminą 4 mėnesiams už kainą ir pardavimo būdą, nustatytą 2015 m. lapkričio 24 d. kreditorių susirinkime (turtą parduoti tiesioginių derybų būdu už ne mažesnę nei 3 500 000 Eur plus PVM kainą). Teismas konstatavo, kad toks nepagrįstas pradinės turto pardavimo kainos nustatymas yra aiškiai neprotingas ir nesąžiningas, neatsižvelgta į turto realizavimo galimybes, užkirstas kelias parduoti nekilnojamojį turtą už realią kainą bei operatyviai užbaigti įmonės likvidavimo procedūras. Tai sudarė pagrindą konstatuoti, kad kreditorių susirinkimas jam pavestas funkcijas vykdo netinkamai.

11. Teismas pažymėjo, kad šioje situacijoje prioritetas turėtų būti teikiamas ne atskirų kreditorių interesams, o pagrindiniam likvidavimo etape keliamam tikslui – turto realizavimui *ĮBĮ* nustatyta tvarka ir įmonės bankroto procedūrų užbaigimui. Neprotingai užsitęsęs įmonės likvidavimo procedūrai, neadekvati kreditorių susirinkime nustatyta turto pardavimo kaina, kreditorių interesų konfliktas sudarė pagrindą teismui įsiterpti į kreditorių susirinkimo kompetenciją turto pardavimo kainos ir tvarkos nustatymo klausimu.

12. Teismas pradinę turto kainą parinko atsižvelgdamas į UAB „Colliers International Advisor“ duomenis dėl 2016 m. balandžio 28 d. nustatytos turto vertės (1 900 000 Eur), taip pat aplinkybę, kad turtas jau nuo 2015 m. lapkričio 24 d. buvo bandomas realizuoti už nustatytą 3 500 000 Eur plus PVM kainą, tačiau neatsirado nė vieno šio turto pirkėjo. Teismas pažymėjo, kad turto teikimas parduoti jį varžytynėse už kreditorės bendrovės „Inti Kinnisvara OU“ pasiūlytą pradinę kainą nepažeis kreditorių interesų, nes turtas realiai bus parduotas už didžiausią pasiūlytą kainą.

13. Lietuvos apeliacinis teismas, išnagrinėjęs bylą pagal trečiojo asmens E. V. atskirąjį skundą, 2016 m. gruodžio 19 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartį paliko nepakeistą.

14. Teismas netenkino trečiojo asmens M. R. prašymo sustabdyti bylą iki įsiteisės teismo sprendimas, priimtas civilinėje byloje Nr. e2-3637-562/2016, dėl galimybės atskirti nekilnojamojo turto objektus ir juos parduoti kaip atskirus objektus, nes nenustatė pagrindo stabdyti bylą (bylose sprendžiama dėl skirtingų objektų, taip pat dėl to, kad kreditoriai ir toliau priiminėja nutarimus, susijusius su atsakovės ginčo turto pardavimu, nelaukdami bylos Nr. e2-3637-562/2016 baigties).

15. Teismas nustatė, kad atsakovei bankroto byla iškelta 2009 m. rugpjūčio 31 d., ji pripažinta bankrutavusia ir likviduojama dėl bankroto 2010 m. birželio 14 d. nutartimi, tačiau iki dabar neparduotas įmonės turtas, kuris įkeistas hipoteka; dėl turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo buvo svarstoma ir nutarimai priimami 2 kreditorių komiteto posėdžiuose ir 14 kreditorių susirinkimų; *[B]* 33 straipsnio 7 dalyje nustatytas 24 mėnesių terminas pratęstas 5 kartus; 2016 m. balandžio 5 d. kreditorių susirinkime 51,438 proc. susirinkime dalyvavusių ir pareiškusių nuomonę raštu kreditorių patvirtintų reikalavimų pritarta kreditorių V. B., L. M., V. T., E. V., L. L., UAB „Dailista“, R. J., G. K. ir UAB „Speednet“ pateiktam pasiūlymui ir nuspręsta pratęsti BUAB „Egvilta“ priklausančio nekilnojamojo turto (nebaigto statyti daugiabučio gyvenamojo namo, esančio (duomenys neskelbtini) ir 0,3723 ha valstybinės žemės sklypo dalies, nuomos teisės) pardavimo terminą 4 mėnesiams už kainą ir pardavimo būdą, nustatytą 2015 m. lapkričio 24 d. BUAB „Egvilta“ kreditorių susirinkime; 2016 m. balandžio 28 d. vykusiame BUAB „Egvilta“ kreditorių susirinkime balsų dauguma nepriimtas nutarimas pagal kreditorės bendrovės „Inti Kinnisvara OU“ nutarimo projektą.

16. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs bylos medžiagą, sprendė, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai tyrė ir vertino bylos faktines aplinkybes, tinkamai taikė *[B]* nuostatas bei jas aiškinančią teismų praktiką tiek panaikindamas kreditorių susirinkimo nutarimus, tiek nustatydamas turto pardavimo tvarką ir kainą. Nagrinėjamu atveju buvo pagrindas taikyti išimtį iš bendrosios taisyklės ir teismui įsiterpti į kreditorių kompetencijai priklausančio klausimo išsprendimą, nes 2016 m. balandžio 5 d. kreditorių susirinkime nustatyta neprotinga turto pardavimo kaina (už kurią turto jau anksčiau nepavyko parduoti); negauta konkrečių pasiūlymų pirkti turtą už šią kainą, tačiau kaina ir pardavimo tvarka palikta dar 4 mėnesiams. Toks pradinės turto kainos nustatymas (atsižvelgiant į ilgai trunkantį turto pardavimo procesą) neatitinka protingumo principo, pažeidžia bankroto proceso tikslus.

17. Pirmosios instancijos teismas panaikino kreditorių susirinkimo nutarimus ir nustatė turto pardavimo tvarką bei kainą atsižvelgdamas į bylos faktines aplinkybes, užtrukusį bankroto procesą, kreditorių interesų konfliktą, taip pat į tai, jog net ir dedant maksimalias pastangas nepavyksta parduoti turto už kreditorių nustatytą kainą, kreditoriai, kurių reikalavimai neužtikrinti hipoteka, nesutinka mažinti kainos. Nors kasacinio teismo praktikoje pažymimas ekonominio naudingumo aspektas bankroto procese, tačiau kreditorių susirinkimo nutarimai turi atitikti teisingumo, protingumo, sąžiningumo principus, įgyvendinti interesų pusiausvyros principą, nepažeisti kreditorių ir kartu bankrutuojančios įmonės interesų. Byloje neįrodyta, kad turtas neparduodamas dėl vykstančių ginčų.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

18. Kasaciniu skundu trečiasis asmuo kreditorius E. V. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartį ir Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. gruodžio 19 d. nutartį ir atmesti trečiojo asmens bendrovės „Inti Kinnisvara OU“ skundą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

1. *[B]* normomis kreditorių susirinkimui pavesta spręsti esminius su bankrutuojančios įmonės veikla susijusius klausimus. Pagal *[B]* 23 straipsnio 5 dalį kreditorių susirinkimas tvirtina įmonės turto pardavimo kainą ir tai yra išimtinai įmonės kreditorių susirinkimo kompetencijai priskirtinas klausimas. Teismas nevykdo bankroto administravimo procedūrų ir savo sprendimais paprastai negali išspręsti klausimų, kurie priskirtini kreditorių susirinkimo kompetencijai, todėl negali kreditorių susirinkimui nurodyti konkretaus turto pardavimo būdo arba nustatyti pradinės turto pardavimo kainos, bet gali panaikinti kreditorių susirinkimo nutarimus ir klausimą perduoti nagrinėti kreditorių susirinkimui iš naujo. Nagrinėjamu atveju teismai ne tik panaikino kreditorių nutarimą dėl turto pardavimo kainos ir tvarkos, bet ir savarankiškai neatsižvelgdami į kreditorių interesus, nesivadovaudami objektyvais duomenimis nusprendė dėl turto pardavimo kainos ir būdo.

2. Teismai konstatavo pagrindą įsikišti į turto pardavimo procesą ir nustatyti tiek pradinę turto pardavimo kainą, tiek pardavimo būdą. Nustatydamas pradinę 2 800 000 Eur turto pardavimo kainą, teismas nenurodė faktinio pagrindo, nors 2015 m. nustatyta turto rinkos vertė – 3 659 000 Eur. Byloje nepateikta įrodymų, kurie paneigtų turto vertintojų atliktą vertinimą ir patvirtintų pasikeitusią vertę. Teismai nustatė pradinę turto pardavimo kainą net 1 185 950 Eur mažesnę, nei nusprendė kreditorių dauguma, toks sumažinimas užtikrina interesų pusiausvyrą tarp hipotekos kreditoriaus ir kitų kreditorių.

3. Apeliacinis teismas be pagrindo atsisakė tenkinti kreditoriaus prašymą stabdyti bylą iki įsiteisės priimtas teismo sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-3637-562/2016. Trečiasis asmuo E. V. teigia, kad civilinės bylos Nr. e2-3637-562/2016 baigtis gali turėti esminę reikšmę visų kreditorių interesams. Civilinėje byloje Nr. e2-3637-562/2016 kreditorė bendrovė „Inti Kinnisvara OU“ pareiškė ieškinį dėl bendrovei priklausiusių nekilnojamojo turto objektų Vilniuje, Žvalgų g. 5 ir Žvalgų g. 7, kadastrinių matavimų bylų ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos pažymos apie statinio statybą be esminių nukrypimų nuo statinio projekto panaikinimo, šių objektų pirkimo–pardavimo sandorių pripažinimo negaliojančiais. Tenkinus ieškinį nekilnojamojo turto objektai būtų gražinti bendrovei ir juos reikėtų pardavinėti iš varžytynių kaip vieną nekilnojamojo turto objektą su šioje byloje minimu turtu. Taigi keistųsi parduodamo turto vertė. Nesustabdžius nagrinėjamos bylos turtą įsigijęs asmuo gaus didesnės vertės turtą, nei pirkto varžytynėse, o kreditorių reikalavimai nebus tenkinti tokia apimtimi, kokia turėtų būti.

19. Trečiasis asmuo M. R. pareiškimu dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo prašo tenkinti trečiojo asmens E. V. kasacinį skundą.

20. Trečiasis asmuo kreditorė bendrovė „Inti Kinnisvara Ou“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo trečiojo asmens E. V. kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

1. Bankroto procedūros susijusios ne tik su kreditorių, bet ir su bankrutuojančios įmonės interesais. Kreditorių susirinkimui priskirta kompetencija spręsti įmonės turto pardavimo klausimus, tačiau ji nėra absoliuti ir turi būti aiškinama atsižvelgiant į pagrindinius bankroto proceso tikslus. Vienas bankroto proceso tikslų yra kiek įmanoma operatyviau užbaigti bankroto procedūras, likviduojant bankrutavusią įmonę ir išregistruojant ją iš įmonių registro *[B]* 32 straipsnio nustatyta tvarka. Taigi kreditorių nesutarimai neturi stabdyti bankroto proceso. Lūkestis, kad įmonės turtas būtų parduodamas už tokią kainą, kurios užtektų visiems kreditorių reikalavimams patenkinti, turi būti vertinamas atsižvelgiant į realias turto realizavimo galimybes. Bendriausiu atveju teismai neturi kištis į kreditorių susirinkimo kompetenciją, tačiau atsižvelgdamas į tai, jog įmonės bankroto procedūros negali tęstis neapibrėžtą terminą vien dėl to, kad tik kreditoriams suteikta teisė spręsti esminius bankrutavusios įmonės klausimus ir taip lemti bankroto procedūrų eigą, teismas turi išimtinę teisę išspręsti tuos klausimus, kurie kreditorių susirinkime nėra tinkamai sprendžiami ir dėl to yra pažeidžiami bankroto proceso tikslai ir paskirtis (Lietuvos apeliacinio teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1347/2015). Nustatytų išimtinių aplinkybių kontekste (nuo 2009 m. užsitęsusi įmonės likvidavimo procedūra, nuolatiniai ginčai tarp kreditorių grupių, neadekvačios kreditorių susirinkime nustatomos turto pardavimo kainos, net ir maksimaliom pastangom nepavyksta parduoti turto ilgą laiką, kreditorių dauguma, kurių reikalavimai neužtikrinti hipoteka, nesutinka jos mažinti) teismas turėjo pagrindą įsikišti ir išspręsti į kreditorių kompetencijai priskirtus klausimus nustatydamas turto pardavimo tvarką ir kainą.

2. Nepagrįstai teigiama, kad prioritetas suteikiamas tik keliems kreditoriams, neieškant visų kreditorių interesų pusiausvyros. Šiuo atveju būtent trečiojo asmens E. V. ir kitų kreditorių balsų dauguma priimami sprendimai dėl neadekvačios turto kainos nustatymo arba apskritai vengiama priimti sprendimus dėl jo pardavimo. Tuo tarpu pradinė įkaito turėtoja SIA „UniCredit Leasing“ net šešerius metus toleravo priimamus kreditorių susirinkimų nutarimus, kuriais buvo užkertamas kelias realizuoti bendrovės turtą, ir siekė išnaudoti galimybes patenkinti visų kreditorių interesus. Tačiau bankroto procesas neturėtų tęstis neribotą laiką vien dėl to, kad dalis finansinių reikalavimų bankroto procese gali būti nepatenkinti. Šiuo atveju be teismo įsikišimo ginčo negalima išspręsti. Trečiojo asmens E. V. prašymas panaikinti 2016 m. balandžio 5 d. nutarimą ir gražinti klausimą spręsti kreditoriams iš naujo yra betikslis, jis neužtikrinantis operatyvesnės bankroto proceso eigos, nes tokie kreditorių susirinkimo nutarimai jau nekart buvo panaikinti ir klausimo sprendimas nėra nepajudėjęs.

3. Kreditoriai negali nuspręsti, ar bankrutavusios įmonės turtas bus parduotas, bet gali priimti racionalų sprendimą turtą parduoti už pirkėjams rinkoje priimtina kainą, todėl negali turėti nepateisinamai didelių lūkesčių, kad atsiras pirkėjų, norinčių turtą įsigyti už būtent jiems priimtina kainą. Šiuo atveju turtas buvo pardavinėjamas metus už kainą, nurodytą trečiojo asmens E. V. minimoje UAB „CRE pro“ ataskaitoje, ir neatsirado nė vieno pirkėjo. Turtas buvo vertintas ne vieną kartą. Be to, trečiojo asmens E. V. minima UAB „Cre pro“ ataskaita, kuria rėmėsi kreditoriai ir pagal kurią turto rinkos vertė 2015 m. rugpjūčio 18 d. buvo 3 659 000 Eur, gauta bankroto administratorės iniciatyva, nors byloje jau buvo pateikta UAB „OBER-HAUS“ nekilnojamas turtas“ 2015 m. gegužės 13 d. turto vertės nustatymo ataskaita, pagal kurią nustatyta 1 870 000 Eur vertė. Kreditorė, atsižvelgdama į interesų pusiausvyros principą, 2016 m. balandžio 24 d. kreditorių susirinkimui teiktu nutarimo projektu siūlė ne kategoriškai vadovautis vien tik UAB „OBER-HAUS“ nekilnojamas turtas“ vertintojo nustatyta turto rinkos verte, bet remtis abiejų vertintojų nustatytos vertės vidurkiu – 2 800 000 Eur. Kadangi visos turto išvados nenuginčytos, tai tokios pradinės pardavimo kainos nustatymas šioje turto pardavimo stadijoje neprieštaravo teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams. Teisės aktuose detalieji nereglamentuojami bankrutuojančios įmonės turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo kriterijai, svarbu, kad nustatoma tvarka ir kainą būtų ekonomiškai pagrįstos ir geriausiai atitiktų visų kreditorių teisėtus lūkesčius.

4. Pažymėta, kad pradinės turto pardavimo kainos nustatymas nelemia kainos, už kurią turtas realiai bus parduotas. Pradinės turto pardavimo kainos mažinimas nepažeidžia kreditorių interesų, nes taip nustatoma minimali pardavimo kaina, galinti gerokai išaugti. Tą faktą įvertino teismai, nurodydami, kad turtas nuo 2015 m. lapkričio 24 d. bandomas nesėkmingai realizuoti už 3 500 000 Eur plus PVM kainą. Net ir pardavus turtą iš pirmųjų varžytynių už nustatytą bent minimalią 2 800 000 Eur kainą, iš dalies bus patenkinti ir trečiosios eilės kreditorių reikalavimai.

5. Trečiojo asmens E. V. prašymas sustabdyti bylos nagrinėjimą nepagrįstas, nes nurodomos civilinės bylos Nr. e2-3637-562-2016 išnagrinėjimas neturės jokios teisinės reikšmės – ginčai tarpusavyje nesusiję ir tai, kad nagrinėjama viena byla, netrukdo nagrinėti kitą bylą. Šioje nagrinėjamoje byloje yra sprendžiamas kreditorių susirinkimo nutarimų dėl turto pardavimo teisėtumo klausimas.

21. Atsakovės BUAB „Egvilta“ bankroto administratorė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. gruodžio 19 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

1. *[B]* nereglamentuojama situacija, kai kreditorių susirinkimas neįgyvendina įstatyme jam patikėtos kompetencijos, susijusios su turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymu. Kreditorių susirinkimo kompetencijos neįgyvendinimas gali pažeisti pačių kreditorių interesus ir trukdyti bankroto bylos eigai. Nustatęs, kad kreditorių susirinkimas vengia įgyvendinti savo kompetenciją, taip pat, siekiant bankroto proceso operatyvumo, užkertant kelią nepagrįstam būtinųjų procedūrų vilkinimui, likviduojamos įmonės turto pardavimo tvarkos bei pradinės parduodamo turto kainos nustatymo klausimus gali spręsti ir bankroto bylą nagrinėjantis teismas, o su pasiūlymu dėl konkrečios pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo turi teisę kreiptis bet kuris kreditorius, kuris yra suinteresuotas turto realizavimu (Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-387/2012; 2014 m. rugsėjo 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1397/2014). Byloje nustatytos faktinės aplinkybės lėmė pagrindą teismui spręsti kreditorių kompetencijai priskirtus klausimus, nes net 16 kreditorių susirinkimų ir 2 kreditorių komiteto posėdžiuose spręsta dėl turto pardavimo kainos ir tvarkos, net šešis kartus pratęstas (viršytas) įstatyme nustatytas terminas realizuoti įmonės turtą, nesutampa kreditorių grupių interesai ir nėra galimybės taikiai juos suderinti.

2. Teisės aktuose nėra reikalavimo dėl privalomo turto vertinimo, atliekamo kvalifikuoto turto vertintojo, procedūros. Parduodamo turto įvertinimo gali nebūti tol, kol visi kreditoriai sutinka su pasiūlyta pradine turto pardavimo kaina ar pardavimo būdu. Kilus ginčui dėl įmonės turto pardavimo kainos, būdų ir tvarkos, įmonės bankroto administratorius paprastai turėtų organizuoti parduodamo turto įvertinimą. Byloje yra keturios turto vertinimo ataskaitos. Turto už kreditorių susirinkime nustatytą kainą nepavyko parduoti, nors apie jo pardavimą buvo skelbiama keliuose interneto tinklalapiuose, teikti pasiūlymai nekilnojamojo turto plėtra užsiimančioms įmonėms, bendraujama su didžiausiais nekilnojamojo turto plėtotojų (UAB „MG Vlada“, AB „Hanner“) atstovais. Kreditorė „Inti Kinnisvara OU“ savo iniciatyva ir lėšomis atliko turto vertinimą ir pateikė bankroto administratoriui ataskaitą, kad turto vertė 2016 m. gegužės 19 d. yra 1 900 000 Eur; šios pagrindu buvo teikiama kreditorių susirinkimui kainos nustatymas ir pardavimo tvarka, tačiau kreditorių susirinkimas tokiam siūlymui nepritarė. Trečiasis asmuo E. V., keldamas klausimą dėl netinkamos turto kainos nustatymo, nepateikė jokių įrodymų, kad teismo nustatyta kaina neatitinka protingumo ir sąžiningumo principų, pažeidžia kreditorių interesus.

3. Lietuvos apeliacinis teismas neturėjo pagrindo stabdyti nagrinėjamą civilinę bylą iki įsiteisės teismo sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-3637-562/2016, motyvuodamas tuo, kad bylose yra sprendžiama dėl skirtingų objektų, taip pat dėl to, kad patys kreditoriai (įskaitant ir kreditorių E. V.), nors ir grįsdami bylos sustabdymo būtinybę remiantis kreditorių ir įmonės interesų apsauga, įgyvendindami savo *[B]* nustatytas teises toliau priiminėja nutarimus, susijusius su atsakovės ginčo turto pardavimu, nelaukdami bylos Nr. e2-3637-562/2016 baigties.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teismo teisės spręsti kreditorių kompetencijai priskirtus klausimus

22. Įmonių bankroto įstatymo (2008 m. gegužės 22 d. įstatymo Nr. X-1557 redakcija) 23 straipsnyje nustatytos bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimo teisės. Šioje [B] normoje kreditorių susirinkimui pavedama spręsti esminius su bankrutuojančios įmonės veikla susijusius klausimus: administratoriaus veiklos kontrolę, bankrutuojančios įmonės ūkinę komercinę veiklą, įmonės likvidavimą, parduodamo turto vertinimo tvarkos ir pardavimo kainos tvirtinimą, kt.

23. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad kreditorių, kaip visumos, teisė spręsti bankrutuojančios įmonės reikalus – tai kreditorių autonomijos principo išraiška. Ši teisė įgyvendinama kreditorių balsų dauguma priimančiais nutarimais kreditorių susirinkime (*[B]* 24 straipsnis). Kreditorių susirinkimas yra savotiškas kreditorių savivaldos

organas, sprendžiantis su bankroto proceso eiga susijusius klausimus. Atskirų kreditorių teisės ginamos tik netiesiogiai, ginant kreditorių visumos teises (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382-313/2015; 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-477/2011).

24. Bankroto procese teismui greta jurisdikcinės veiklos tenka spręsti daug klausimų, kurie savo prasme yra administracinio tvarkomojo, organizacinio, o ne teisinio pobūdžio. Teismas kontroliuoja bankroto proceso eigą, atlieka proceso teisėtumo priežiūrą, bet nevykdo bankroto administravimo procedūrų ir savo sprendimais paprastai negali išspręsti klausimų, kurie priskirtini kitų bankroto teisinių santykių dalyvių (kreditorių susirinkimo) kompetencijai.

25. Minėta, kad kreditorių susirinkimo kompetencijai priklauso bankrutuojančios įmonės turto pardavimo tvarkos ir pradinės turto pardavimo kainos nustatymas. Šis klausimas susijęs su ekonominio tikslingumo vertinimu. Kai kreditorių susirinkimas sprendžia ekonominio pobūdžio klausimus, teisminė tokių sprendimų kontrolė yra ribota. Teismas iš esmės negali kreditorių susirinkimui nurodyti konkretaus turto pardavimo būdo arba nustatyti pradinės turto pardavimo kainos. Tačiau nustatęs, kad kreditorių priimtas nutarimas pažeidžia imperatyvias teises normas arba prieštarauja teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principams (CK 1.5 straipsnis), teismas gali panaikinti kreditorių susirinkimo nutarimą ir perduoti klausimą kreditorių susirinkimui svarstyti iš naujo, nurodymas padarytus pažeidimus. Teismas taip pat gali įvertinti, ar, kreditorių susirinkime priimant nutarimus, susijusius su turto realizavimu, balsų daugumą turintys kreditoriai nesiekia nesąžiningai pasinaudoti savo balsų daugumos suteikiamomis teisėmis ir pažeisti kreditorių mažumos interesus.

26. Bankroto procese turi būti siekiama kiek įmanoma operatyviau užbaigti bankroto procedūras nutraukiant bankroto bylą įmonių bankroto įstatymo 27 straipsnio pagrindais arba likviduojant bankrutavusią įmonę. Tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kylant bankrutuojančiai įmonei priklausančio turto rinkos kainoms ir pan., įmonės dalyviai ar savininkai gali būti suinteresuoti vilkinti bankroto procedūras, nes, didėjant įmonės turto vertei, kinta jos skolų ir turto santykis, kuris yra nemokumo kriterijus. Kasacinio teismo praktikoje tokia bankroto proceso eiga pripažįstama neleistina, nes pažeidžia kreditorių teisėtus interesus iš skolininko kuo greičiau gauti jiems priklausančias lėšas, t. y. neatitinka bankroto bylos dalyvių interesų pusiausvyros principo. Dėl to bankroto bylą nagrinėjantis teismas turi užtikrinti byloje dalyvaujančių asmenų interesų pusiausvyros išsaugojimą. Bankroto bylos dalyviams piktnaudžiaujant savo teisėmis ir vilkinant procesą, ją nagrinėjantis teismas privalo imtis įstatyme nustatytų priemonių užkirsti tokiam piktnaudžiavimui kelią (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-362/2007).

27. *JB* neregamentuojama situacija, kai kreditorių susirinkimas neįgyvendina įstatyme jam patikėtos kompetencijos, susijusios su turto pardavimo tvarkos ir kainos nustatymu. Tačiau galimi atvejai, kai kreditoriai, turėdami skirtingus lūkesčius dėl įmonės turto realizavimo galimybių, priima sprendimus, kurie neužtikrina operatyvios bankroto proceso eigos ir dėl kurių neapibrėžtą laiką nerealizuojamas bankrutuojančios įmonės turtas. Kreditorių susirinkimo kompetencijos neįgyvendinimas (nutarimų nepriėmimas) gali pažeisti pačių kreditorių interesus ir trukdyti bankroto bylos eigai.

28. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad nustačius, jog kreditorių susirinkimas vengia įgyvendinti savo kompetenciją arba dėl kreditorių grupės intereso nulemiama situacija, kai priimamais sprendimais pažeidžiamas bankroto proceso operatyvumas, vilkinamas būtinųjų procedūrų atlikimas, teismas, siekdamas bankroto procedūrų efektyvumo, bankroto proceso operatyvumo, tam tikrais išskirtiniais atvejais gali įsiterpti į kreditorių kompetencijai priklausančio klausimo sprendimą. Teismas, įvertinęs faktines aplinkybes, kreditorių, turinčių balsų daugumą, veiksmus (neveikimą), jų priimamų sprendimų įtaką operatyviam ir veiksmingam bankroto proceso užbaigimui, atsižvelgdamas į protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principus, gali nustatyti turto pardavimo tvarką ir pradinę parduodamo turto kainą. Tam turi būti konstatuotas bankroto proceso vilkinimas ir kreditorių susirinkimo kompetencijos neįgyvendinimas.

29. Tokiu atveju, kai kreditorių susirinkimas neįgyvendina savo kompetencijos ir tai pažeidžia pačių kreditorių interesus, trukdo bankroto bylos eigai, į teismą su pasiūlymu dėl konkrečios pardavimo tvarkos ir kainos nustatymo turi teisę kreiptis bet kuris kreditorius, kuris yra suinteresuotas turto realizavimu. Pareigą kreiptis į teismą dėl konkrečios turto pardavimo kainos ir tvarkos nustatymo arba su pasiūlymu, kaip kitu būdu elgtis su turtu, turi bankroto administratorius. Ši jo pareiga išplaukia iš bendrosios administratoriaus pareigos ginti visų kreditorių interesus (*JB* 11 straipsnio 3 dalies 14 punktą).

30. Nagrinėjamu atveju teismai kreditorių susirinkimo veiksmus įvertino kaip neįgyvendinančius jų kompetencijai skirtų klausimų. Teismų pripažinta, kad šiuo atveju kilęs kreditorių grupių interesų konfliktas: hipotekos kreditoriai (43,96 proc. reikalavimų) siekia, kad bendrovės turtas būtų parduotas už kainą, artimą jų patvirtintai reikalavimų sumai, nes jų reikalavimai bus dengiami pirmiausia, o kiti kreditoriai (56,038 proc.) siekia, kad turtas būtų parduotas už kainą, artimą visų kreditorių reikalavimų sumai; bankrutuojančios įmonės turto pardavimo klausimai buvo nagrinėti dviejuose kreditorių komiteto posėdžiuose ir 16 kreditorių susirinkimų; už kreditorių susirinkime patvirtintas kainas nepavyko turto parduoti jau nuo 2010 m. (daugiau kaip aštuonis kartus turtas pardavinėtas varžytynėse, turtą keturis kartus nesėkmingai bandyta parduoti tiesioginių derybų būdu);

turtas buvo kelis kartus bandomas parduoti už didesnę nei rinkos kainą, nepardavus turto, kaina buvo mažinama, paskui vėl didinta; bankroto administratorė buvo susitikusi su galimais potencialiais pirkėjais, hipotekos kreditorius teikė raštiškus pasiūlymus nekilnojamojo turto plėtra užsiimančioms bendrovėms, apie parduodamą turtą buvo skelbiama viename populiariausių dienraščių, interneto tinklalapiuose, siūlydamas turtą už beveik perpus mažesnę, nei nustatyta kreditorių susirinkime, kainą. Be to, *[B]* 33 straipsnio 7 dalyje nustatytas 24 mėnesių terminas pratęstas daugiau kaip 5 kartus. Tokios teismų nustatytos aplinkybės patvirtina, kad buvo išnaudotos visos galimybės parduoti turtą už didesnę kainą. Dėl to kreditorių susirinkime pasirinkta ta pati turto pardavimo kaina pagrįstai teismų pripažinta aiškiai neprotinga, nustatyta neatsižvelgiant į turto realizavimo galimybes, užkertanti kelią parduoti nekilnojamąjį turtą už realią kainą bei operatyviai užbaigti įmonės likvidavimo procedūras. Neprotingą terminą užsitęsusi įmonės turto likvidavimo procedūra, kartu ir bankroto procesas, kreditorių grupių interesų konfliktas ir kreditorių daugumos siekis parduoti turtą kuo didesne kaina ignoruojant bankroto proceso tikslą, neatsižvelgiant į tokio turto realizavimo galimybes, sudarė pagrindą teismui spręsti apie netinkamą kreditorių susirinkimo jam pavestų funkcijų įgyvendinimą, bankroto procedūrų vilkinimą ir spręsti kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtus klausimus.

31. Teisėjų kolegija sprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė *[B]* normas, todėl pagrįstai paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikinti kreditorių susirinkimo nutarimus dėl turto pardavimo kainos ir tvarkos ir nustatyti parduodamo turto kainą bei tvarką.

Dėl teismo nustatytinos turto pardavimo iš varžytynių kainos, kai jis įgyvendina kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtą klausimą

32. Trečiasis asmuo kreditorius E. V. nesutinka su teismo nustatyta pradine turto pardavimo kaina, nes mano, kad ji neužtikrina visų kreditorių interesų, be to, ji nepagrįsta kokiais nors objektyviais argumentais.

33. Įstatymo nustatyta, kad bankrutavusios įmonės nekilnojamasis turtas parduodamas iš varžytynių Vyriausybės nustatyta tvarka (*[B]* 33 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 321 patvirtintame Bankrutuojančios ar bankrutavusios įmonės, fizinio asmens, kuriam iškelta bankroto byla, turto pardavimo iš varžytynių tvarkos apraše išsamiai nustatyta bankrutuojančių ar bankrutavusių juridinių asmenų turto pardavimo iš varžytynių tvarka. Minėtame apraše nereglamentuojami parduodamo turto pradinės kainos nustatymo kriterijai. Įgyvendindamas įstatyme nustatytą kreditorių susirinkimo kompetenciją parduodamo turto kainą paprastai nustato kreditorių susirinkimas, įvertinęs ją ekonominio naudingumo aspektu, taip pat atsižvelgdamas į kitus veiksnius – realią galimybę parduoti turtą, potencialią turto realizavimo trukmę ir pan. (*[B]* 23 straipsnio 1 dalies 5 punktas). Tokiu atveju, kai teismas konstatuoja, kad kreditorių susirinkimas neįgyvendino savo kompetencijos, taip vilkindamas bankroto procesą, tai jis pats, spręsdamas kreditorių susirinkimo kompetencijai skirtą pradinės turto pardavimo kainos nustatymo klausimą, turi vertinti kiekvienam konkrečiam atvejui svarbias aplinkybes.

34. Bylos duomenimis, turto pardavimo kainos nustatymas buvo svarstomas ir nutarimai buvo priimami ne viename kreditorių susirinkime: bankrutuojančios įmonės turtas buvo ne kartą varžytynėse parduodamas už kainą nuo 5 792 400,37 Eur iki 2 687 673,77 Eur, tiesioginių derybų metu turtas buvo parduodamas už 4 344 300,28–3 200 000 Eur kainą. Bankroto proceso metu turtas vertintas ne mažiau kaip penkis kartus, beveik metus nepavyko turto parduoti už kreditorių susirinkime nustatytą 3 500 000 Eur kainą. Teismas, nustatydamas pradinę varžytynėse parduodamo turto kainą (2 800 000 Eur), įvertino tiek tai, kad beveik metus realiai nepavyko parduoti turto už 2015 m. lapkričio 24 d. kreditorių susirinkime nustatytą 3 500 000 Eur kainą, tiek tai, kad, UAB „Colliers International Advisor“ duomenimis, nekilnojamojo turto rinkos kaina 2016 m. balandžio 28 d. yra 1 900 000 Eur.

35. Pažymėtina ir tai, kad kreditorė bendrovė „Inti Kinnisvara Ou“, kreipdamasi į teismą dėl kreditorių susirinkimo nutarimų panaikinimo, prašė nustatyti būtent tokią, kaip nustatė pirmosios instancijos teismas, pradinę turto pardavimo kainą. Kreditorė iš esmės rėmėsi tuo, kad tai yra apytikslis paskutinės nustatytos kainos, už kurią nepavyko parduoti turto, ir paskutinės nustatytos turto rinkos kainos vidurkis. Teisėjų kolegija pažymi, kad teismo nustatyta turto pardavimo kaina (2 800 000 Eur) atitinka *CPK 718* straipsnyje nustatytą pradinės kainos nustatymo pirmą kartą rengiamose varžytynėse kriterijų – 80 proc. *CPK 681* straipsnyje nurodyta tvarka nustatytos kainos (rinkos kainos) (80 proc. kreditorių susirinkime patvirtintos paskutinės 3 500 000 Eur kainos).

36. Teismo nustatyta pradinė pardavimo varžytynėse kaina nepažeidžia kreditorių interesų dar ir dėl to, kad viešųjų varžytynių esmė yra parduoti turtą už kuo didesnę kainą. Taigi pradinės kainos nustatymas nelemia kainos, už kurią turtas realiai bus parduotas. Varžytynėse parduodamo turto kaina gali padidėti, jei parduodamas objektas yra patrauklus, norimas potencialiems pirkėjams, atitinkamai jei nustatyta pradinė kaina neatitinka realios rinkos kainos (nėra susidomėjimo, poreikio), turtas bus parduodamas už pasiūlytą mažesnę kainą vykdant teismo nustatytą pardavimo iš varžytynių tvarką.

37. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad trečiasis asmuo kreditorius E. V. nepateikė objektyvių įrodymų ir argumentų, jog teismo nustatyta turto pardavimo kaina neatitinka protingumo ir sąžiningumo principų, iš esmės pažeidžia kreditorių interesus. Teisėjų kolegija sprendžia, kad teismų nustatyta pradinė turto pardavimo kaina atitinka CPK normose nustatytus kainos nustatymo kriterijus, faktinį byloje nustatytą pagrindą, objektyvius duomenis. Toks kainos nustatymo būdas atitinka bankroto proceso operatyvumo ir efektyvumo siekį, jis leis pasiekti vieną esminių bankroto instituto taikymo tikslų – iš bankrutuojančios (bankrutavusios) įmonės turto kuo operatyviau bei kiek įmanoma daugiau patenkinti kreditorių patvirtintų pagrįstų finansinių reikalavimų.

38. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, įvertino visas bylai reikšmingas aplinkybes, taip pat kreditorių interesų pusiausvyrą, bankroto proceso tikslą, todėl kasacinio skundo argumentai nepripažintini sudarančiais pagrindą panaikinti ar pakeisti teismo procesinį sprendimą. Dėl to apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas paliktinas nepakeistas (CPK 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

39. Dėl kitų kasacinio skundo argumentų teisėjų kolegija nepasisako, nes jie nesudaro CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatyto pagrindo.

40. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2017 m. sausio 31 d. nutartimi taikytos laikinosios apsaugos priemonės – uždrausta BUAB bankroto administratorei UAB „Avere“ pardavinėti BUAB „Egvilta“ priklausantį nekilnojamąjį turtą: nebaigtą statyti daugiabutį gyvenamąjį namą, esantį (duomenys neskelbtini), ir 0,3723 ha valstybinės žemės sklypo dalies, esančios tuo pačiu adresu, nuomos teisę. Atmetus kasacinį skundą, naikintinos teismo nutartimi taikytos laikinosios apsaugos priemonės.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41. Netenkinus trečiojo asmens E. V. kasacinio skundo, iš jo priteistas trečiojo asmens bendrovės „Inti Kinnisvara Ou“ patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas. Už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą trečiasis asmuo bendrovė „Inti Kinnisvara Ou“ patyrė 605 Eur išlaidų, todėl prašo jas priteisti.

42. Trečiojo asmens bendrovės „Inti Kinnisvara Ou“ advokato pagalbai apmokėti patirtų išlaidų suma atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatytus dydžius, todėl 605 Eur suma priteistina iš trečiojo asmens E. V.

43. Kasaciniame teisme patirta 14,38 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 19 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Šių išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš trečiojo asmens E. V. (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 96 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. gruodžio 19 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti trečiajam asmeniui bendrovei „Inti Kinnisvara OU“ (j. a. k. 11085821) iš trečiojo asmens E. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) 605 (šešis šimtus penkis) Eur atstovavimo išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti valstybei iš trečiojo asmens E. V. (a. k. (duomenys neskelbtini) 14,38 Eur (keturiolika Eur 38 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Panaikinti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2017 m. sausio 31 d. nutartimi taikytas laikinąsias apsaugos priemones, kuriomis uždrausta bankroto administratorei UAB „Avere“ pardavinėti BUAB „Egvilta“ priklausantį nekilnojamąjį turtą: nebaigtą statyti daugiabutį gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantį Vilniuje, (duomenys neskelbtini), ir 0,3723 ha valstybinės žemės sklypo dalies, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančios tuo pačiu adresu, nuomos teisę.

Nutarties kopiją nusiųsti VĮ Registrų centrui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukavinienė

Gintaras Kryževičius

Dalia Vasarienė

Paminėta tekste:**Bylos:**

3K-7-362/2007 Dėl individualios įmonės V. ir S. M. prekybos centro bankroto.

3K-3-477/2011 Dėl kreditorių susirinkimo nutarimų pripažinimo negaliojančiais ir įmonės pripažinimo bankrutavusia ir likviduojama

2-387/2012 Dėl 2011 m. rugpjūčio 24 d. kreditorių susirinkimų nutarimų pripažinimo negaliojančiais

2-1397/2014 Dėl kreditorių susirinkimo nutarimų pripažinimo negaliojančiais bankrutavusios uždarnosios akcinės bendrovės „Senjorų rezidencija“ bankroto byloje (bankroto bylos Nr. B2-1779-601/2014)

3K-3-382-313/2015 Dėl bankrutavusios akcinės bendrovės „Sunonis“ 2014 m. birželio 9 d. kreditorių susirinkimo nutarimo pripažinimo negaliojančiu

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

79 str. Bylinėjimosi išlaidos

88 str. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu

96 str. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei

346 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai

359 str. Kasacinio teismo teisės

681 str. Areštuoto turto įkainojimas

718 str. Parduodamo turto pradinė kaina pirmą kartą rengiamose (pirmosiose) varžytynėse

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas

1.5 str.

Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas

11 str. Įmonės administratorius

23 str. Kreditorių susirinkimo teisės

24 str. Kreditorių susirinkimo nutarimų priėmimo tvarka

32 str. Bankrutavusios įmonės likvidavimas

33 str. Turto pardavimo ir perdavimo tvarka

Dėl Bankrutuojančios ar bankrutavusios įmonės, fizinio asmens, kuriam iškelta bankroto byla, turto pardavimo iš varžytynių tvarkos aprašo patvirtinimo